

Overeenkomst inzake de oprichting van het Internationaal Instituut voor Technologie-Management, met bijbehorend Handvest; Parijs, 6 oktober 1971

BRIEF VAN DE MINISTER VAN
BUITENLANDSE ZAKEN

Nr. 1

's-Gravenhage, 15 mei 1972.

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen: 26 mei 1972.

De wens, dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden der Kamer of door de Gevolmachtigd Minister van Suriname onderscheidenlijk de Nederlandse Antillen te kennen worden gegeven uiterlijk op 25 juni 1972.

Ter voldoening aan het bepaalde in het tweede lid van artikel 60 en onder verwijzing naar het derde lid van artikel 61 van de Grondwet, alsook naar het eerste lid van artikel 24 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer u hierbij de Nederlandse, de Engelse en de Franse tekst over te leggen van de op 6 oktober 1971 te Parijs tot stand gekomen Overeenkomst inzake de oprichting van het Internationaal Instituut voor Technologie-Management, met bijbehorend Handvest (*Trb.* 1971, 213).

Een toelichtende nota bij deze overeenkomst gelieve u hiernevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt voor het gehele Koninkrijk gevraagd.

Aan de gouverneurs van Suriname en de Nederlandse Antillen is verzocht hogergenoemde stukken op 26 mei 1972 over te leggen aan de Staten van Suriname, onderscheidenlijk van de Nederlandse Antillen.

De Gevolmachtigde Ministers van Suriname en de Nederlandse Antillen zijn van deze overlegging in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
N. SCHMELZER.

TOELICHTENDE NOTA

Inleiding

In november 1960 belaste de Raad van de Noordatlantische Verdragsorganisatie een werkgroep van geleerden met de bestudering van de mogelijkheid in Europa een internationaal instituut voor natuurwetenschappen en technologie op te richten, naar het voorbeeld van het Massachusetts Institute of Technology. Het door deze werkgroep in oktober 1961 uitgebrachte rapport bepleitte de oprichting van een dergelijk instituut, waarbij de nadruk zou komen te liggen op het verrichten van wetenschappelijk onderzoek en niet op het geven van onderwijs. Onder meer omdat Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk niet konden instemmen met de voorgestelde centrale opzet van het instituut, kon dit plan niet worden gerealiseerd. Het denkbeeld van een dergelijk instituut bleef evenwel in leven en in de afgelopen jaren hebben deze beide landen hun standpunt daaromtrent herzien.

Tijdens een in mei 1967 te Deauville met financiële steun van de Wetenschappelijke Commissie van de Noordatlantische Assemblée gehouden conferentie gewijd aan de problemen die betrekking hebben op de zogenaamde „technologische kloof” tussen Europa en de Verenigde Staten werd van gedachten gewisseld over de oprichting van een internationaal Europees instituut voor postacademisch onderwijs, dat gericht zou zijn op het bevorderen van een snellere technologische vooruitgang in Europa.

Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

Naar aanleiding van deze gedachtenwisseling heeft de Fransman Olivier Giscard d'Estaing, Directeur van het Institut Européen d'administration des Affaires, een initiatief genomen dat leidde tot de instelling van een particuliere studiec ommissie voor de uitwerking van een voorlopig plan voor de oprichting van een Europees Instituut voor Wetenschap en Technologie. In haar rapport verzocht de studiec ommissie daarop aan de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling medewerking te verlenen bij de uitvoering van dit plan.

De Raad van de O.E.S.O. besloot in maart 1969 in te gaan op dit verzoek. Een werkgroep werd in het leven geroepen met de opdracht de voorstellen van de studiec ommissie-Giscard d'Estaing nader uit te werken en hierover een rapport uit te brengen aan de Raad. De werkgroep werd samengesteld uit vertegenwoordigers van de regeringen van de O.E.S.O.-lid-staten die hun belangstelling voor dit project hadden uitgesproken en financiële bijdragen ten behoeve van deze aangelegenheid hadden toegezegd en leden van de studiec ommissie-Giscard d'Estaing. Aanvankelijk waren de volgende bij de O.E.S.O. aangesloten landen in de werkgroep vertegenwoordigd: de Bondsrepubliek Duitsland, Italië, het Verenigd Koninkrijk en Nederland. In een later stadium traden ook Frankrijk en Oostenrijk toe de werkgroep toe.

Als resultaat van zijn besprekingen stelde de werkgroep de oprichting voor van een Internationaal Instituut voor Technologie-Management, dat zou moeten worden gefinancierd door industriële ondernemingen, lid-staten van de O.E.S.O. en eventuele andere regeringen.

Tevens legde de werkgroep de tekst over van een ontwerp overeenkomst tot oprichting van het Internationaal Instituut voor Technologie-Management, met een hierbij behorend Handvest. De Raad van de O.E.S.O. besloot in zijn vergadering van 17 juli 1970 de voorstellen van de werkgroep, alsmede de ontwerp-overeenkomst aan de lid-staten toe te zenden met het verzoek om deelneming aan het instituut te willen overwegen. Op 6 oktober 1971 werd de overeenkomst daarop voor ondertekening opengesteld. Behalve voor het Koninkrijk is deze inmiddels ondertekend voor de Bondsrepubliek Duitsland, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, Italië en Oostenrijk.

Gelet op de snelle ontwikkelingen in de laatste decennia op het gebied van onderzoek en van toepassing van wetenschappelijke kennis in de praktijk zijn de ondergetekenden van oordeel dat de oprichting van dit internationaal centrum ook voor Nederland van belang moet worden geacht. Zij worden in deze mening gesteund door gunstige adviezen die de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen en de Academische Raad naar aanleiding van het rapport van Giscard d'Estaing hebben uitgebracht, alsmede door het feit dat enkele Nederlandse industrieën reeds in een vroeg stadium financiële steun hebben toegezegd ten behoeve van de voorbereiding van de oprichting van het instituut.

Het instituut voorziet in een voortgezette opleiding voor managers en docenten en in faciliteiten voor daarmee samenhangend onderzoek, op het gebied van management van technologische vernieuwingen.

Te dien einde zal het instituut seminaria en cursussen van 2 à 3 maanden organiseren. Echter ook voor hen die hun universitaire studie recentelijk hebben voltooid, zullen cursussen worden opgezet; de duur daarvan zal ongeveer een jaar zijn.

Voor het vervullen van deze onderwijstaak zal het instituut de beschikking krijgen over een internationale onderwijsstaf, waarvan de leden in het algemeen op tijdelijke basis zullen worden aangesteld, en over adequate uitrusting.

De onderwijsstaf zal in staat gesteld worden zelf onderzoek te verrichten. Voor de seminaria en korte cursussen zullen ook gastdocenten worden aangetrokken. Het instituut zal een groot gedeelte van de tijdelijke staf en van de cursisten in het instituutgebouw herbergen.

De overeenkomst

De overeenkomst die thans ter goedkeuring aan de Staten-Generaal wordt aangeboden behelst de oprichting van het

instituut en geeft algemene regels over de rechten en verplichtingen die daaruit voor partijen voortvloeien. Een bij de overeenkomst gevoegd handvest alsmede een aantal door de organen van het instituut nog op te stellen reglementen zullen het functioneren van het instituut regelen. Blijkens artikel 1 der overeenkomst zal het Internationaal Instituut voor Technologie-Management fungeren als een instelling van onderwijs en onderzoek zonder winstoogmerk, waaraan zowel regeringen als privaatrechtelijke instellingen kunnen deelnemen. Het instituut zal rechtspersoonlijkheid bezitten.

De ondergetekenden mogen hierbij opmerken dat er bij de voorbereiding van de oprichting van het instituut van is uitgegaan dat het instituut te zijner tijd kan worden omgezet in een privaatrechtelijke instelling (artikel 5). In de aanloopperiode waarin het instituut nog tot ontwikkeling moet worden gebracht is echter gouvernementele deelneming onontbeerlijk.

In de jaarlijkse begroting van het instituut zullen de kosten voor onderwijs en onderzoek aan het instituut worden opgenomen. Volgens de schattingen van de werkgroep kunnen de uitgaven voor het instituut voor de eerste drie jaren voorlopig worden geraamd op \$ 1 500 000 resp. \$ 2 300 000 en \$ 2 800 000. In de kosten zal worden voorzien door jaarlijkse contributies van de gouvernementele en niet-gouvernementele leden, collegegelden van de deelnemers aan de cursussen van het instituut en andere inkomsten.

In artikel 3 van de overeenkomst is bepaald dat de gouvernementele leden van het instituut jaarlijks een door de algemene vergadering vast te stellen contributie aan het instituut zullen voldoen. De algemene vergadering stelt de hoogte van de contributie vast aan de hand van een in de overeenkomst neergelegde verdeelsleutel, t.w. de bij de O.E.S.O. toegepaste sleutel volgens het bruto nationaal produkt tegen factorkosten, echter met dien verstande dat van een gouvernementeel lid niet meer dan 30 pct. van de totale regeringsbijdragen kan worden gevraagd. Deze laatste bepaling, die voor de kleinere landen een minder billijke verzwaring van hun lasten ten gevolge kan hebben, is aanvaard ten einde te vermijden dat één land een overwegende invloed op de besluitvorming zou kunnen uitoefenen; de stemverhouding is namelijk afhankelijk gesteld van de hoogte van de bijdragen.

Op grond van een globale raming van de in het eerste levensjaar van het instituut te verwachten uitgaven (\$ 1,5 mln.) en van de uit cursusgelden en industriële bijdragen te verwachten inkomsten is als Nederlandse bijdrage voor het eerste jaar van het functioneren van het instituut op de begroting van Onderwijs en Wetenschappen voor 1972 een bedrag opgenomen ad f 330 000. De Nederlandse bijdrage zal verder jaarlijks op ongeveer hetzelfde bedrag kunnen blijven gehandhaafd, zodat voor de komende jaren geen substantiële verhoging van het begrotingsniveau meer wordt voorzien.

Deelneming aan het instituut betekent het aangaan van een financiële verplichting voor een aantal jaren. Opzegging van het lidmaatschap kan pas plaatsvinden, nadat de overeenkomst voor het desbetreffende lid drie jaar van kracht is geweest en heeft pas effect tegen het einde van het jaar, volgende op dat waarin zij heeft plaatsgevonden. In totaal verplicht Nederland zich derhalve tot deelneming gedurende ten minste circa 5 jaar.

In de overeenkomst zelf zijn de bepalingen van algemene strekking opgenomen; het bij de overeenkomst gevoegde handvest waarop hieronder nog een toelichting volgt, geeft de uitwerking van deze beginselen voor het functioneren van het instituut. Derhalve kon voor de overeenkomst en voor het handvest een verschillende wijzigingsprocedure worden overeengekomen:

- wijzigingen in de overeenkomst kunnen slechts met unanimiteit van alle partijen worden aangebracht; de instemming van partijen met de wijzigingen dient ter kennis van de secretaris-generaal van de O.E.S.O. te worden gebracht; voor Nederland betekent dit dat deze wijzigingen parlementaire goedkeuring behoeven, alvorens te kunnen worden aanvaard;

- wijzigingen in het handvest kunnen met tweederde meerderheid van stemmen door de algemene vergadering worden

aangenomen, zij het met instemming van alle gouvernementele leden. Deze wijzigingen moeten in overeenstemming zijn met de overeenkomst. Zij behoeven geen afzonderlijke aanvaarding door de partijen bij de overeenkomst. Derhalve zal voor de wijzigingen van het Handvest geen goedkeuring van de Staten-Generaal zijn vereist.

Het handvest

Het functioneren van het instituut is geregeld in het handvest. Leden van het instituut zijn alle regeringen, die de overeenkomst hebben ondertekend, en alle personen, bedrijven, stichtingen en andere lichamen wier verzoek om toe te treden door de algemene vergadering van het instituut is aanvaard (vide artikel 5 van het handvest). De regering van iedere lid-staat van de O.E.S.O. kan tot de overeenkomst toetreden. Daarnaast kan de algemene vergadering van het instituut iedere andere regering uitnodigen toe te treden tot de overeenkomst, op door de vergadering vast te stellen voorwaarden.

De voornaamste organen van het instituut zijn:

de algemene vergadering, de raad van beheer en de directeur-generaal (artikel 6 van het handvest).

De algemene vergadering, het hoogste orgaan van het instituut, is samengesteld uit alle leden. Haar bevoegdheden zijn omschreven in artikel 8 van het handvest. Niet-gouvernementele leden zullen, overeenkomstig de hoogte van hun jaarlijkse bijdragen aan het instituut, bij het beheer van het instituut in de algemene vergadering over dezelfde stemrechten beschikken als de regerings-leden. Bij een aantal belangrijke beleidszaken zullen evenwel slechts dan beslissingen genomen kunnen worden indien alle gouvernementele leden van de vergadering daarmee instemmen (artikel 8, 1a van het Handvest).

Het beheer van het instituut ligt in handen van de raad van beheer, wiens ledental door de algemene vergadering periodiek zal worden vastgesteld met een minimum van 5 en een maximum van 25. De leden van dit lichaam zullen door de algemene vergadering voor een periode van drie jaar worden gekozen (artikelen 11, 12, 13 en 14 van het handvest).

De directeur-generaal, die door de algemene vergadering voor een vast te stellen periode wordt benoemd, is de voornaamste uitvoerende functionaris van het instituut. Hij ver-

tegenwoordigt het instituut in rechte. Hij oefent zijn functie uit conform het beleid vastgesteld door de algemene vergadering en de richtlijnen van de raad van beheer. Naast het jaarlijkse programma en budget en het kostenprogramma voor een periode van drie jaar, zal de directeur-generaal jaarlijks een rapport over de activiteiten, financiële positie en de vooruitzichten aan de algemene vergadering voorleggen na overleg met de raad van beheer (artikelen 15, 16 en 19 van het handvest).

Met betrekking tot het talenregime van het instituut is vastgesteld dat de werktalen Engels, Frans en Duits zijn, doch dat, indien noodzakelijk, Nederlands en Italiaans tevens gebruikt kunnen worden. De directeur-generaal beslist na overleg met de raad van beheer hoe deze regels zullen worden toegepast bij het onderwijs aan het instituut (artikel 18 van het handvest). Tijdens de onderhandelingen over de opstelling van de overeenkomst en het handvest is van Nederlandse zijde sterk aangedrongen op een beperking van het aantal werktalen tot het Engels en het Frans. Hiervoor is echter onvoldoende steun gevonden.

Op grond van artikel 8, lid 3, van de overeenkomst wordt deze door het Koninkrijk sinds 6 oktober 1971, de datum van ondertekening, tot aan de inwerkingtreding voorlopig toegepast, onder de in het artikellid genoemde beperkende voorwaarden.

Gedurende de periode van voorlopige toepassing kan de algemene vergadering, ingevolge artikel 15, lid 1, van de overeenkomst, aan de O.E.S.O. verzoeken voor het instituut op te treden. Verwacht mag worden dat het instituut in 1972 zijn werkzaamheden zal kunnen aanvangen.

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft, zal de overeenkomst voor het gehele Koninkrijk gelden.

*De Minister van Onderwijs
en Wetenschappen,*

C. VAN VEEN.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,

BIESHEUVEL.